

חג השבועות

בו יבואר מה זכו בני ישראל במתן תורה

שבת (פח ב) ואמר רבי יהושע בן לוי בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם, מה לילוד אשה בינינו אמר להן לקבל תורה בא. אמרו לפניו חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם, "מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו" (תהלים ח ה) "ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים" (שם ב וכו').

אמר לפניו רבונו של עולם, תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה "ואנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (יתרו כ ב). אמר להן למצרים ירדתם, לפרעה השתעבדתם, תורה למה תהא לכם, שוב מה כתיב בה "לא יהיה לך אלהים אחרים" (שם), בין הגויים אתם שרויין שעובדין עבודה זרה. שוב מה כתיב בה "זכור את יום השבת לקדשו" (שם ח) כלום אתם עושים מלאכה שאתם צריכין שבות. שוב מה כתיב בה "לא תשא" (שם ז), משא ומתן יש ביניכם. שוב מה כתיב בה "כבד את אביך ואת אמך" (שם יב) אב ואם יש לכם. שוב מה כתיב בה "לא תרצח לא תנאף לא תגנב" (שם יג), קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש ביניכם, מיד הודו לו להקדוש ברוך הוא, שנאמר "ה' אדונינו מה אדיר שמך" (תהלים ח ה) ואילו תנה הודך על השמים לא כתיב וכו' ע"כ.

א-א והנה מה שבקשו המלאכים תנה הודך על השמים, פ"י שרצו לקבל התורה הוא לפלא הרי רובי המצוות שייכים לבני אדם אשר יש להם גוף ולא למלאכים.

בספר תפארת יעקב (בהקדמה למסכת גיטין) כתב גרסינן בשבת (פח ב) בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא מה לילוד אשה בינינו וכו', אמר להם למצרים ירדתם לפרעה נשתעבדתם תורה למה תהא לכם כו'.

וראו לנו להתבונן במאמר הזה, מה עלתה על דעתן של מלאכי השרת שינתן להם התורה לקיים מצותיה, מה שאין להם שייכות לשום מצוה שבה, וכמו כן סיפורי התורה הם מאבות ובני ישראל מירידתם למצרים ויציאתם משם, ורוב המצוות תלוין בזה זכר ליציאת מצרים, ומכ"ש שיאמר להם "אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (יתרו כ ב), וזה מבואר הביטול.

גם יש לדקדק בלשון למה תהא לכם והוי ליה לומר למה לכם, גם יש להקשות שמצינו שהחזיר הקדוש ברוך הוא התורה על שעיר ופארן ולא רצו לקבלה (ע"י וזאת הברכה לג ב), והלא גם הם לא ירדו למצרים ולא נשתעבדו לפרעה:

לכן ראה לי שנתכוין בעל המאמר הזה לומר לפי שיש בקבלת התורה שני דברים, האחד הוא קבלת המצוות לעשות אותם כפי מה שנצטוו, והשני הוא שניתן להם התורה במתנה כמ"ש "ויתן אל משה ככלותיו" (כי תשא לא יח) שניתנה לו במתנה, וענין מתנה זו שישלטו בה הם ויחדשו בה דברים והם גופי תורה כמו שאמרו פרק הזהב (ב"מ נט ב) "לא בשמים היא" (וילך ל יב) כבר נתנה תורה לארץ ואין אנו משגיחין בבת קול, הרי שנתנה תורה לישראל לדון בה על פי שכלם שכל האנושי וכאשר יאמרו כן יקום ועל פיהם יהא כל ריב וכל נגע וכל משפט התורה לא שישלטו כל דבר באו"ת או על פי נביא, כי כאשר נתנה לישראל לא בשמים היא רק הם שולטין בה כפי שכלם, וזה שאמרו (ביצה כ ב) לא נתנה תורה לישראל אלא מפני שהן עזין ופי' רש"י להתיש כחן, והיינו שניתנה להם שישתדלו בה ביגיעות רבות עד שיוציאו הדברים לאמיתתם וזה באמת מתיש כח לא עשיית המצוות בלבד: **ועל דבר זה ערערו מלאכי השרת, שהם רצו שישראל יקיימו מצוות התורה כפי אשר יסכימו עליהן מן השמים וישאלו ע"פ נביא או באו"ת לא שישלטו בה כחפצם.**

ועל זה הוסיב מרע"ה שתי תשובות גדולות, תשובה ראשונה על פי מה שאמרו (ברכות ה א) ג' מתנות נתנו לישראל וכו' לא נתנו אלא ע"י יסורין תורה וא"י ועוה"ב, הרי שלא זכו ישראל לאותה מתנה טובה רק ע"י יסורין דהיינו ע"י שעבוד במצרים, וזה שאמר להם כלום למצרים ירדתם לפרעה נשתעבדתם תורה מאיזה צד תהא לכם ולמה תזכו עתה בדבר מה שלא שאלו את הנה וישראל זכו בה ע"י יסורין ושיעבוד במצרים שנאמר אשר הוצאתיך מארץ מצרים.

וכמו כן מה שהיה רוצה ליתנה לשעיר ופארן לא היה רק לקבל עליהם עשיית המצוות לא שתנתן להם במתנה כמו שנתנה לישראל, וכמו

פסחים (סח ב) אמר רבי אלעזר הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם. מאי טעמא יום שניתנה בו תורה הוא, ע"כ.

ובפי' רש"י (שם) בד"ה דבעינן נמי לכם - שישמח בו במאכל ומשתה, להראות שנח ומקובל יום זה לישראל שנתנה תורה בו, עכ"ל.

ולהמתבאר י"ל דמכיון דכל מה שניתנה התורה לישראל הוא בגלל שהם בעלי גוף ובעלי חומר, לכן צריכים לנהוג במידת הכרת הטוב כלפי הגוף ע"י ה"לכס".

ד-ד **בספר עבודת הקודש** (כף אחת ס"י כב אות ח) אם בר הכי הוא ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה, והוא ס"י טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה לכל השנה. ואם לא ניסה באלה ישתדל לידע חידוש בתורה אשר לא ידעו מקודם עכ"ל. **הובא בספר כף החיים** (סופר, או"ח ס"י תצד אות לה).

ולפי מה שנתבאר בספר תפארת יעקב דעיקר נתינת התורה לישראל במתנה היתה שילמדו אותה ויחדשו בה דברים כל אחד כפי שכלו, מובן שפיר מה שראוי להשתדל לחדש בה דבר ביום נתינת התורה.

לתגובות והערות ולקבלת הגליון 'באר התורה'

a0527677650@gmail.com

¹ **שם: וזה תבין היטב** מה שפ"י רש"י ז"ל סוף פרשת תבא (ב"מ כ) בפסוק "ולא נתן די לכם לב לדעת וכו' עד היום הזה", וכתב רש"י ז"ל שם, שמעתי שאותו היום שנתן משה ספר התורה לבני לוי וכו' ובאו כל ישראל לפני משה וא"ל משה רבינו אף אנו עמדנו בסיני וקבלנו את התורה ונתנה לנו ומה אתה משליט את בני שבטך עליה ויאמרו לנו למחר לא לכם נתנה לנו נתנה, ושמח משה על הדבר ועל זאת אמר להם היום הזה נהיית לעם וכו'.

יש להפליא במאמר הזה מה מקום יש לטענת בני ישראל לחוש שיאמרו להם הכהנים לא לכם נתנה שהרי בכל המצוות כולן מפורש בתורה דבר אל בני ישראל והרבה מצוות אינם שייכים רק לישראל כגון לפדות בכורים וליתן תרומות ומעשרות והיאך יעלה על הדעת כי לא יקיימו ישראל המצוות רק הכהנים. גם יש לדקדק